

Nous traficants de petroli mexicans

Els càrtels mexicans de la droga estan diversificant els seus negocis i ampliant els seus camps d'acció. Des del mes de gener, s'han robat en aquell país més de tres milions de barrils de petroli. Això representa per a Pemex (Petroleos Mexicanos), la companyia que té el monopoli de l'estat, unes pèrdues que es calculen en més de 300 milions de dòlars (un 25% més amb relació a 2011). Un dia sí i l'altre també, es produeixen atacs a camions cisterna, es perforen oleoductes o s'instal·len pous clandestins –l'extracció clandestina de petroli i gas natural s'ha triplicat en quatre anys–. El nou fenomen delictiu sembla no tenir fre i porta de corcoll les autoritats.

“Abans, els càrtels robaven camions cisterna per omplir els dipòsits de la seva flota de vehicles –explica Leticia Armenta, membre de l'Institut Tecnològic de Monterrey–. Actualment, les bandes armades desenterren els oleoductes, els perforen i en xuclen a

Xavier
Vinader

Periodista

continuació tot el petroli que poden”. Els especialistes del tema diuen que la lluita frontal contra el narcotràfic ha obligat els càrtels de la droga a compensar les seves pèrdues i a diversificar les seves activitats en el petroli. Els criminals fan refinar el botí als Estats Units i així, després, vendre el combustible, via societats pantalla, a les majors nord-americanes. Algunes organitzacions fins i tot construeixen els seus propis pous d'extracció i tenen conduccions que van fins a l'altre costat de la frontera. Un muntatge que, forçosament, compta amb certes complicitats d'alt nivell però

on, de moment, només han aparegut implicats cinc responsables de petites companyies petrolieres texanes. A Mèxic, des de fa un any i a partir que va destapar-se la complicitat d'alguns empleats de Pemex amb els narcos, el robatori de petroli es considera un delictu de crim organitzat i el seu càstig pot arribar a ser de vuit a dotze anys de presó. Però la realitat és que l'empresa estatal no té els recursos necessaris per a vigilar més de 70.000 km d'oleoductes i de gasoductes amb què compta el país.

Alguns robatoris han provocat accidents greus, com el de San Martín Texmelucan, al desembre del 2010, on una perforació clandestina d'un pipeline a alta pressió va provocar una forta explosió que va matar 28 persones i en va ferir 50 més. Aquesta *sagnia* ha afeblit Pemex i la producció s'ha alentit extraordinàriament. A Enrique Peña Nieto, el nou president, li espera un bon embolic que ja veurem com se'n surt.

El premi Cervantes i els altres

Josep
Gifreu

A Madrid acaben d'atorgar els premis a la cultura espanyola. Sense escrúpols. Sense retallades. Els governs d'Espanya, del PP o del PSOE, no dubten de sostenir un ministeri anomenat de Cultura. Com tampoc d'invertir quantitats ingents en un potent ens d'hispanitat, l'Institut Cervantes, i en la seva extensa xarxa d'ambaixades culturals arreu del món. Si cal, no els tremola l'espesa per a imposar l'IVA cultural del 21 %.

Aquest any i segons la crònica del principal diari de referència a Barcelona, els “Premios nacionales” han estat “molt generosos amb Catalunya”.

Argumentava que els premis havien distingit molts catalans: el de fotografia, Eugeni Forcano (Canet de Mar, 1926); el de circ, el Trapezi de Reus; el de belles arts, Jaume Plensa (Barcelona, 1955); el de músiques actuals, Kiko Veneno (Figueres, 1952); el de literatura dramàtica, Angélica Liddell (Figueres, 1966); i el d'assaig, Victòria Camps (Barcelona, 1941). De Kiko Veneno escrivia el diari: “un premi que indubtablement és genuïna cultura catalana per la seva hibridació i reinvençió”. Bé, el cantant va néixer a Figueres de pare militar, de ben petit visqué a Cadis i després a Sevilla. I en tot cas, mai no ha escrit ni cantat una peça en català (que jo sàpiga). El mateix es pot dir de les altres guardonades que tenen en la llengua l'eina de creació, Liddell i Camps. No dubto de l'interès de les seves dues obres premiades. Però, és que cap d'elles no ha escrit obra en català. Ja m'agradaria disposar en cata-

là de l'extensa producció de l'admirada filòsofa (però ella s'ha mostrat més partidària del Foro Babel i dels manifestos per “la llengua comú”).

En fi, què dir del Nobel de les lletres castellanques, el premi Cervantes, concedit al poeta andalús Caballero Bonald (Jerez de la Frontera, 1926). Què en farà, als 86 anys, dels 125.000 € del premi? El diari de marres afegia que hauria estat bé de “rematar aquests premis nacionals amb un Cervantes català”. I en mencionava els favorits: Eduardo Mendoza i els germans Luis i Juan Goytisolo. Si un dels tres hagués guanyat, seria el segon català del Cervantes: el primer i únic ha estat Juan Marsé, premi 2008. La cosa és clara: són premis de narrativa en castellà. O és que des de 1976, quan s'instituí el Cervantes, no hi ha hagut per als 38 guardons un poeta o escriptor en català digne del premi?